

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF AUDITING INTANGIBLE ASSETS

УДК 657.6: 657.421.3

Чугрій Н.А.

науковий співробітник сектору інноваційного провайдингу та інтелектуальної власності
Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція
Національна академія аграрних наук України

У статті розглянуто питання удосконалення методики аудиту нематеріальних активів, враховуючи їх концептуальні, сутнісні, функціональні та інші особливості. У статті розкрито поняття нематеріальних активів, критерії їх визнання та ідентифікації. Наведено методику аудиту нематеріальних активів та визначено її вплив на якість аудиту. Визначена інформаційна база, що використовується під час здійснення аудиту інтелектуальних активів, намічені завдання, які стоять перед аудитором під час перевірки нематеріальних активів.

Ключові слова: нематеріальні активи, ідентифікація активів, методика аудиту, аудиторські процедури, аудит ефективності використання нематеріальних активів.

В статье рассмотрены вопросы совершенствования методики аудита нематериальных активов, учитывая их концептуальные, сущностные, функциональные и другие особенности. В статье раскрыто понятие нематериальных активов, критерии их признания и идентификации. Приведена методика аудита нематериальных активов и

определено ее влияние на качество аудита. Определена информационная база, используемая при осуществлении аудита интеллектуальных активов, намеченные задачи, которые стоят перед аудитором при проверке нематериальных активов.

Ключевые слова: нематериальные активы, идентификация активов, методика аудита, аудиторские процедуры, аудит эффективности использования нематериальных активов.

The questions of improvement of audit methodology intangible assets, given their conceptual, essential, functional and other features. The article deals with the concept of intangible assets and recognition criteria for their identification. The method of auditing intangible assets and determined its impact on audit quality. Defined information base used in the course of the audit of intellectual assets scheduled task facing the auditor during the audit of intangible assets.

Key words: intangibles, identification of assets, methods of audit, audit procedures, audit efficiency intangible assets.

Постановка проблеми. У процесі становлення ринкових відносин в Україні нематеріальні активи займають все більшу частку в активах підприємств. Сьогодні важливим є створення умов для залучення великого обсягу інвестицій з метою підвищення прибутковості підприємств. А для здійснення цього інвестори мають бути впевнені в тому, що вкладені ними кошти дійсно забезпечать одержання очікуваних вигод. Саме тому управлінцям слід приділяти максимальну увагу контролю ефективності діяльності підприємства, зокрема, визначальним факторам його розвитку – нематеріальним активам, щоб мати змогу виявити її проблемні сторони та створити умови для їх вирішення. Це допоможе зробити підприємство конкурентоспроможним в сучасному ринковому середовищі. Оскільки нематеріальні активи впливають на підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства, гостро постає питання щодо контролю за їх використанням. На сьогодні розвиток сфери використання нематеріальних активів, недосконалість законодавчої бази та класифікації об'єктів, недостатньо розроблена методика оцінки зумовлюють необхідність в удосконаленні їх обліку та аудиту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми аудиту нематеріальних активів вивчені та висвітлені в працях багатьох вітчизняних вчених, серед яких: О.Ф. Андросова, О.Т. Олендій, Т.П. Назаренко, Н.М. Левченко, Н.С. Понікарова, Л.Й. Юрківська та інші [1; 5; 6; 7; 10]. Попри значну

кількість публікацій, спрямованих на висвітлення порядку методики аудиту нематеріальних активів, специфічність даної групи активів обумовлена змістовним наповненням та функціональним походженням, залишається поза увагою вітчизняних та зарубіжних вчених. Низький рівень розвитку ринку інтелектуальної власності, незахищеність власників прав на об'єкти інтелектуальної власності, супроводжувані хронічним дефіцитом ліквідності суб'єктів господарювання, обумовлюють існування високого ризику суттєвих викривлень для предмету перевірки і вимагають комплексного підходу до вирішення зазначених проблем.

Метою статті є дослідження методики проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів, аудиту ефективності таких активів та пошук шляхів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сьогодення жодне підприємство не працює без використання у виробничій діяльності різних об'єктів нематеріальних активів. Тож на сучасному етапі становлення ринкових відносин методика та організація обліку нематеріальних активів широко обговорюються та є об'єктом пильної уваги науковців та практиків. Це пояснюється тим, що категорія нематеріальних активів певною мірою є новою для господарської практики України, а також маловивченою і не до кінця розробленою. Поняття "нематеріальні активи" тільки недавно почало застосовуватися в міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 38 «Нематері-

альні активи» і Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи».

Відповідно до п. 4 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», під нематеріальними активами слід розуміти «немонетарні активи, що не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані» й утримуються підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях або надання в оренду іншим особам [8]. Нематеріальний актив може бути ідентифікованим, якщо він:

- може бути відокремленим, тобто його можна відокремити або відділити від суб'єкта господарювання і продати, передати, ліцензувати, здати в оренду або обміняти;

- виникає внаслідок договірних або інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть вони бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання або ж від інших прав та зобов'язань [7, с. 292].

О.Т. Олендій зазначає, що сучасні тенденції виділяють панівну роль саме нематеріальним активам, тому з'являється необхідність в удосконаленні методики проведення їх аудиту, адже питання методології проведення аудиту нематеріальних активів чітко не розкривається в офіційно затверджених нормативних правових документах та в наукових дослідженнях у сфері аудиту [7, с. 292].

На нашу думку, найефективнішим контроль нематеріальних активів можливий лише у тому випадку, якщо він здійснюється на основі достовірних даних про всі нематеріальні об'єкти, що використовує підприємство у своїй діяльності. Тому важливим є відображення нематеріальних активів в обліку в повному обсязі. Однак, на сьогодні ситуація на українських підприємствах стосовно даного питання є достатньо проблематичною та Л.Й. Юрківська у своїй роботі наводить цьому причини:

- недосконалість законодавчої бази щодо регулювання обліку нематеріальних активів бухгалтерського відображення через конвенційність існуючих підходів до бухгалтерського обліку нематеріальних активів, реалізованих в національних стандартах. Як наслідок, це призводить до того, що не всі об'єкти, які мають бути віднесені до нематеріальних активів, відображаються в їх складі;

- неможливість здійснення в межах системи бухгалтерського обліку справедливої оцінки нематеріальних активів. У силу того, що існують різні методи та способи визначення вартості даних об'єктів, не завжди вони обираються вірно [10, с. 217].

Указані проблеми призводять до того, що балансова вартість підприємств значно відрізняється від їх реальної ринкової вартості. У результаті виникають неточності стосовно отриманих даних при проведенні контролю ефективності, що негативно впливає на управлінські аспекти використання нематеріальних активів. Тому рішення,

що приймаються на основі таких даних, не дають очікуваного ефекту. У силу того, що на сьогодні нарізла нагальна потреба в правильному та ефективному контролі використання активів невідчутної природи, вважаємо за потрібне розглянути загальні його особливості та визначити можливі напрями його здійснення на підприємствах.

Метою аудиту нематеріальних активів є формування професійної думки аудитора щодо достовірності первинних даних про факти господарського життя, повноти та своєчасності відображення цих даних в обліку, правильності ведення обліку та відображення у фінансовій звітності прав підприємства на користування природними надрами, майном, землею, авторським правом у сфері науки, літератури, мистецтва, об'єктами промислової власності та інших видів нематеріальних активів [7, с. 292].

Аудит нематеріальних активів полягає в перевірці наявності бухгалтерських і юридичних документів, що підтверджують права на володіння ними, а також правильності та своєчасності відображення нематеріальних активів на балансі підприємства.

Враховуючи значення нематеріальних активів підприємства, перед аудитором стоять такі завдання:

- перевірка факту наявності нематеріальних активів і підтвердження прав власності на усі нематеріальні активи, які включені до балансу підприємства;

- перевірка правильності відображення в бухгалтерському обліку нематеріальних активів (насамперед, їх первинної балансової вартості);

- перевірка дотримання норм чинного законодавства по операціям, пов'язаних з нематеріальними активами;

- перевірка відповідності даних синтетичного і аналітичного видів обліку нематеріальних активів і їх амортизації записам в Головній книзі, балансі;

- перевірка правильності розрахунку амортизації [1, с. 251].

Тобто, у процесі перевірки аудитору необхідно з'ясувати, які конкретні об'єкти нематеріальних активів обліковуються на підприємстві, чи правильно ведеться їх бухгалтерський облік за кожним об'єктом по встановлених групах, чи вірно оцінені нематеріальні активи (придбані чи створені нематеріальні активи слід зараховувати на баланс підприємства за первісною вартістю).

Аудит нематеріальних активів ґрунтується на загальному плані проведення аудиту. Задля цього аудитор користується МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності». Планування повинно сприяти виявленню потенційних проблем та якісному кінцевому результату аудиту. Аудитор виконує даний план за допомогою програми, яка визначає характер, часові обмеження та об'єм

запланованих аудиторських процедур та складається з урахуванням оцінки системи внутрішнього контролю [7, с. 292].

З метою забезпечення можливості зниження рівня аудиторського ризику та підвищення якості роботи аудитора, необхідним є дотримання етапів аудиту нематеріальних активів з детальним розкриттям особливостей проведених аудиторських процедур. Отже, процес аудиту нематеріальних активів можна розглядати у наступній послідовності (рис. 1).

Враховуючи мету аудиту нематеріальних активів та специфіку вітчизняної практики його проведення, О.Т. Олендій наводить перелік етапів проведення процедур аудиту нематеріальних активів, які аудитор повинен детально розкривати в програмі аудиту:

- перевірка положень облікової політики в частині нематеріальних активів;
- перевірка наявності нематеріальних активів;
- перевірка відповідності показників фінансової звітності показникам синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів;
- аудит операцій по надходженню нематеріальних активів;
- аудит амортизації нематеріальних активів;
- аудит операцій із вибуття нематеріальних активів;
- аудит операцій, пов'язаних із наданням права на використання нематеріальних активів [7, с. 293].

Як зазначалося вже, нематеріальні активи не мають фізичної форми, отже, аудитор на другому етапі повинен доцільно перевірити правильність

заповнення первинних документів щодо руху нематеріальних активів. У табл. 1 представлені об'єкти нематеріальних активів та відповідно до кожної групи таких активів наведена документація, що підтверджує природу таких активів.

Також важливим аспектом при проведенні аудиту нематеріальних активів є перевірка правильності оцінки інтелектуальних активів. Оцінка нематеріального активу залежить від способу його надходження на підприємство та регулюється П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [8].

До складу первісної вартості придбаних нематеріальних активів входять: ціна (вартість) придбання (крім отриманих торговельних знижок), мито, непрямі податки, що не підлягають відшкодуванню, інші витрати, безпосередньо пов'язані з їх придбанням та доведенням до стану, у якому вони придатні до використання за призначенням. До первісної вартості нематеріальних активів, які придбані (створені) повністю чи частково за рахунок кредиту банку, не включаються витрати на сплату відсотків за кредит [1, с. 253].

Стосовно правильності нарахування амортизації нематеріальних активів, аудиторі слід пам'ятати, що відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» нарахування зносу нематеріальних активів проводиться протягом терміну їх корисного використання (не більше 20 років з дати прийняття на облік). Підприємство самостійно обирає метод нарахування амортизації, враховуючи особливості одержання майбутніх економічних вигод. Суми амортизаційних відрахувань, нараховані протягом звітного періоду відносять до складу витрат цього ж періоду або до собівартості будь-якого іншого активу [8].

Рис. 1. Процес аудиту нематеріальних активів

Документація щодо використання нематеріальних активів

Об'єкти нематеріальних активів	Документація, що підтверджує природу нематеріальних
Авторські права	Авторський договір з продавцем авторських прав, рукопису, малюнка, ескізу, відеокадру, нотного запису
Права на програму для ЕОМ, бази даних	Договір купівлі-продажу (при придбанні одиничного примірника програми), авторський договір (при передаванні майнових прав на програму ЕОМ), дискета з програмою, опис, технічна документація
Права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки	Ліцензійний договір, зареєстрований у патентному відділі, патент на винаходи, свідоцтво на товарний знак, свідоцтво про право користування найменуванням
Права на засоби індивідуалізації юридичної особи (товарний знак, знак обслуговування, фірмове найменування)	Договір про відчуження, зареєстрований у патентному відділі, ліцензійний договір, свідоцтво на товарний знак, свідоцтво про право користування найменуванням
Права на ноу-хау	Договір про передавання ноу-хау, відображення чи опис ноу-хау
Право на користування земельними ділянками й природними ресурсами	Документ про право власності, ліцензія на користування ділянкою надр

Таким чином, наприкінці перевірки аудитор, дотримуючись вимог П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», має впевнитися, що в Примітках до річної фінансової звітності у повному обсязі висвітлено наступну інформацію: вартість (первісна чи переоцінена), за якою нематеріальні активи відображені в балансі; методи нарахування амортизації та строки експлуатації нематеріальних активів; наявність і рух у звітному році тощо.

Як зазначає Т.П. Назаренко, якість аудиту нематеріальних активів тісно взаємопов'язана з методикою аудиту. Аудитор повинен дотримуватися методики проведення аудиту нематеріальних активів, яка впливає на якість аудиту і надання аудиторських послуг. Що вище якість інформації, сформованої в системі бухгалтерського обліку, то вище якість проведеного аудиту, а також вище впевненість користувача у професійній думці аудитора для правильності прийняття економічних рішень у майбутньому.

Під час формування методики аудиту нематеріальних активів необхідно враховувати специфіку діяльності кожного підприємства та будувати план і програму перевірки з урахуванням обсягів і якості наданої інформації [6, с. 960].

Проведення аудиторської перевірки за алгоритмом, що пропонується, дає змогу значно скоротити трудові витрати, оскільки в разі виявлення відсутності об'єктів нематеріальних активів або його нетотожності об'єкту, що відображується у документах, подальша перевірка втрачає сенс (немає об'єкта – немає і прав, що з нього випливають) (рис. 2).

Важливе місце при проведенні аудиторської перевірки посідає аудит ефективності використання нематеріальних активів, для проведення якого аудитор використовує аналітичні процедури.

Аудит ефективності нематеріальних активів – це відносно нова форма аудиту та метод контролю, значення якого безупинно змінюється, та, який має значний потенціал застосування в умовах сучас-

них глобалізаційних процесів та нарощення темпів постіндустріальної економіки. Аудит ефективності нематеріальних активів поряд із традиційним аудитом відіграє більш ключову роль у здійсненні бухгалтерського обліку підприємств. Мета його проведення – дати гарантії ефективної роботи та ефективного використання нематеріальних активів підприємства, що мають і не мають відчутної (матеріальної) форми [10, с. 217].

На сьогодні зарубіжними дослідниками запропоновано декілька підходів до контролю ефективності використання різноманітних активів невідчутної інтелектуальної природи в діяльності підприємств, які є значно ширшими в порівнянні із контролем та аудитом нематеріальних активів.

Одним із достатньо відомих підходів до контролю ефективності використання нематеріальних активів на підприємстві є концепція «Аудиту інтелектуального капіталу», запропонована американською дослідницею Енні Брукінг. Безпосередньо під аудитом інтелектуального капіталу автор розуміє розгляд нематеріальних активів компанії, їх документальне оформлення фіксування стану на поточний момент, і, якщо це можливо, проведення розрахунку їх вартості. Також аналізується освіта працівників підприємства, проводяться різноманітні тести для виявлення потенціалу кожного працівника стосовно можливості отримання від нього підприємством економічних вигод у майбутньому. Реалізації концепції «Аудиту інтелектуального капіталу» Е. Брукінг передбачає виконання наступних етапів:

1. Опис можливих перетворень, цілей, поля діяльності і обмежень. Цей етап передбачає встановлення бажаного стану, якого прагне досягти підприємство у майбутньому, наприклад, створення служби корпоративного навчання працівників, підготовка до реорганізації підприємства, встановлення потреби додаткового придбання нематеріальних активів тощо;

2. Встановлення оптимальних параметрів активів, тобто базових характеристик конкретного

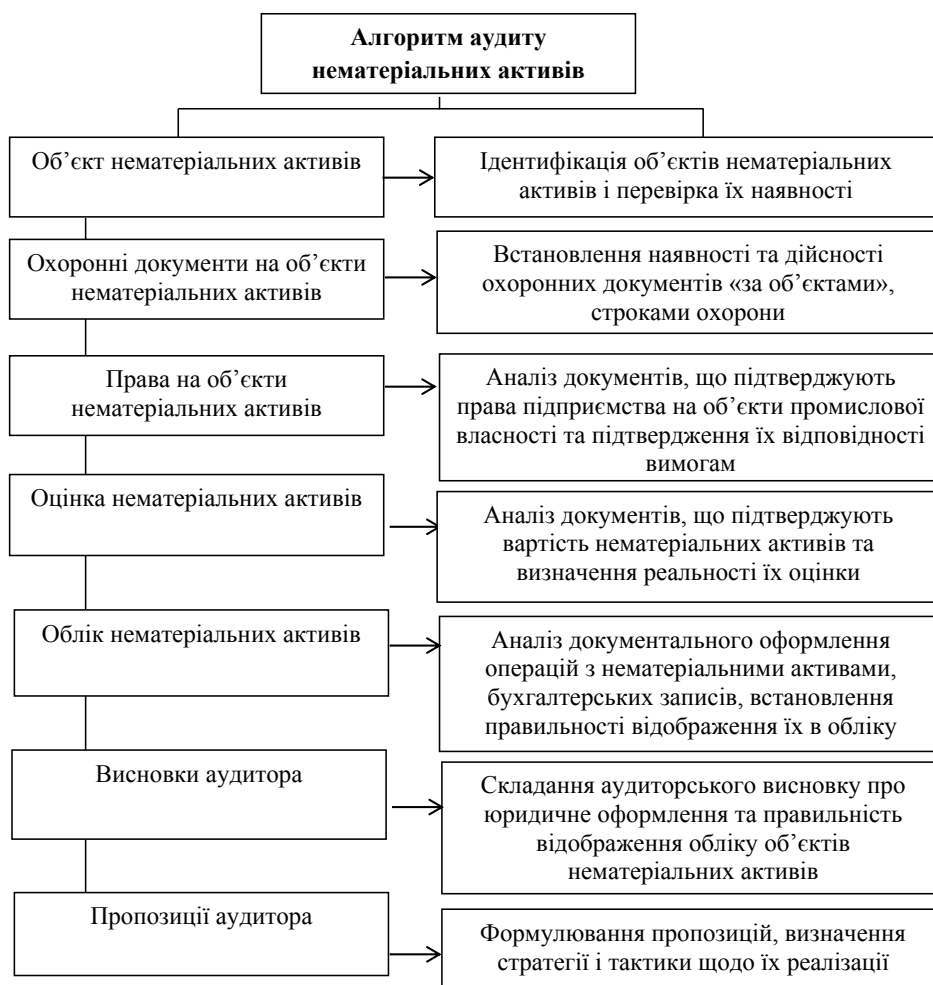

Рис. 2. Алгоритм проведення аудиту нематеріальних активів

активу, які визначають його здатність забезпечувати одержання економічних вигід підприємством. Наприклад, для торгової марки, яка має відповідну бухгалтерську оцінку за доходним підходом – це обсяги реалізації відповідної марочної продукції;

3. Встановлення параметрів найвищих можливих значень – найоптимальніших значень, досягнення яких є основною метою використання конкретного нематеріального активу в господарській діяльності підприємства;

4. Вибір методу аудиту – передбачає обрання відповідного методу аудиту (опитування, інтерв'ю, аналіз продаж, аналіз витрат, аналіз конкурентоспроможності, аналіз окупності інвестицій, аналіз платежів тощо) для окремих параметрів нематеріального активу;

5. Безпосереднє проведення аудиту на основі обраного методу за конкретним нематеріальним активом;

6. Документальне оформлення цінності (здатності приносити економічні вигоди) в базі знань інтелектуального капіталу [10, с. 218].

Як зазначають Н.М. Левченко та Н.С. Понікарова, для проведення аналітичних процедур

ефективності використання нематеріальних активів при процедурі аудиту необхідно:

- у повному обсязі інформаційно забезпечити аналітиків, оскільки від рівня інформаційного забезпечення залежить глибина та точність дослідження використання господарюючими суб'єктами нематеріальних ресурсів;

- насамперед здійснити аналіз структури та динаміки, аналіз наявності та руху, аналіз ефективності, аналіз ліквідності нематеріальних активів, визначити резерви підвищення обсягів виробництва продукції. Можливі й інші етапи проведення економічного аналізу використання нематеріальних активів. Їх вибір та здійснення визначаються особами, які його здійснюють і в залежності від мети, поставленої перед аналітиками порядок та стадії аналізу ефективності використання нематеріальних ресурсів можуть змінюватися;

- дотримуватися системного підходу при аналізі ефективності використання нематеріальних активів підприємства, оскільки лише системний підхід дозволить найоптимальніше та найефективніше забезпечити наявність та рух нематеріальних активів на підприємстві. Системне дослідження

нематеріальний активів дозволить розглянути їх, як певну множину елементів, взаємозв'язок яких обумовлено обумовлює цілісні властивості цієї множини. Основний акцент робиться на виявлення множини зв'язків і відношень, які мають місце як у середині об'єкта, так і у його відношеннях із зовнішнім оточенням. Властивості нематеріальних активів, як цілісної системи, визначаються не стільки додаванням властивостей окремих його елементів, як властивостях їх структури, особливими системоутворюючими та інтеграційними зв'язками;

– у результаті проведеного аналізу визначити можливі шляхи підвищення ефективності використання нематеріальних активів, зокрема: дотримання підприємством власної стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку; переорієнтація на максимальне технічне переозброєння й реконструкцію; систематичне оновлення технологічної бази взаємопов'язаних виробничих ланок підприємства та багато інших шляхів та способів, які дадуть змогу покращити стан підприємства, а також основні показники ефективності використання нематеріальних активів [5, с. 120-121].

Висновки з проведеного дослідження. Дослідженнями встановлено, що проведення якісного аудиту нематеріальних активів значною мірою пов'язане із методикою проведення аудиту. Аудитор повинен дотримуватися методики проведення аудиту нематеріальних активів, яка впливає на якість аудиту і надання аудиторських послуг. Що вище якість інформації, сформованої в системі бухгалтерського обліку, то вище якість проведеного аудиту, а також вище впевненість користувача в професійній думці аудитора для правильності прийняття та здійснення економічних рішень в майбутньому.

У сучасних умовах для українських підприємств необхідно є розробка методики контролю ефективності використання нематеріальних активів, яка буде враховувати особливості та традиції розвитку національної системи бухгалтерського обліку, напрацювання вітчизняних вчених у сфері господарського контролю та економічного аналізу, а також усі позитивні сторони вищерозглянутих підходів, що можуть бути застосовані вітчизняними підприємствами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андросова О.Ф., Калугіна К.А. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудита / О.Ф. Андросова, К.А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 3. – С. 250-255.
2. Закон України «Про аудиторську діяльність». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
3. Карп'як Я.С. Організація аудиторської перевірки нематеріальних активів промислових підприємств / Я.С. Карп'як, Л.І. Ріжко, О.Я. Карп'як // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 721. – С. 99-102.

4. Кундря-Висоцька О.П. Особливості аудиту об'єктів інтелектуальної власності у вітчизняній практиці / О. П. Кундря-Висоцька, І. М. Вагнер // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2016. – Вип. 2. – С. 146-150.

5. Левченко Н.М. Удосконалення методики аудиту нематеріальних активів з метою систематизації результатів аудиторських процедур / Н.М. Левченко, Н.С. Понікарова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – Т.1. – С. 118-121.

6. Назаренко Т.П. Організація та методика аудиту нематеріальних активів / Т.П. Назаренко, М.В. Симура // Економіка і суспільство. – 2016. – №7. – С. 957-962.

7. Олендїй О.Т. Методичні засади проведення аудиту нематеріальних активів / О.Т. Олендїй, І.К. Шушакова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2013. – №5. – С. 291-297.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

9. Сизоненко О.В. Методичні особливості аудиту нематеріальних активів / О.В. Сизоненко // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1893>

10. Юрківська Л.Й. Аудит ефективності нематеріальних активів: аналіз існуючих підходів / Л.Й. Юрківська, О.Л. Біляченко // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2 (56). – С. 217-220.

REFERENCES:

1. Androsova O.F., Kaluhina K.A. Metodyka audytu osnovnykh zasobiv i nematerialnykh aktyviv ta yii vplyv na yakist audyta / O.F. Androsova, K.A. Kaluhina // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. – 2011. – # 3. – S. 250-255.
2. Zakon Ukrainy «Pro audytorsku diialnist». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
3. Karpiak Ya.S. Orhanizatsiia audytorskoї perevirky nematerialnykh aktyviv promyslovykh pidpriemstv / Ya.S. Karpiak, L.I. Rizhko, O.Ya. Karpiak // Visnyk natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika". – 2012. – # 721. – S. 99-102.
4. Kundria-Vysotska O.P. Osoblyvosti audytu obiektyv intelektualnoi vlasnosti u vitchyznianiі praktytsi / O. P. Kundria-Vysotska, I. M. Vahner // Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. – 2016. – Vyp. 2. – S. 146-150.
5. Levchenko N.M. Udoshkonalennia metodyky audytu nematerialnykh aktyviv z metoiu systematyzatsii rezultativ audytorskykh protsedur / N.M. Levchenko, N.S. Ponikarova // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. – 2011. – # 2. – T.1. – S. 118-121.
6. Nazarenko T.P. Orhanizatsiia ta metodyka audytu nematerialnykh aktyviv / T.P. Nazarenko, M.V. Symura // Ekonomika i suspilstvo. – 2016. – #7. – S.957-962.
7. Olendii O.T. Metodychni zasady provedenia audytu nematerialnykh aktyviv / O.T. Olendii, I.K. Shushakova // Vseukrainskyi naukovo-vyrobnychiy

zhurnal «Innovatsiina ekonomika». – 2013. – #5. – S. 291-297.

8. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 8 "Nematerialni aktyvy" – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

9. Syzonenko O.V. Metodychni osoblyvosti audytu nematerialnykh aktyviv / O.V. Syzonenko // Elek-

tronne naukove fakhove vydannia "Efektyvna ekonomika" – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1893>

10. Yurkivska L.Y. Audyt efektyvnosti nematerialnykh aktyviv: analiz isnuichykh pidkhodiv / L.Y. Yurkivska, O.L. Biliachenko // Visnyk ZhDTU. – 2011.– # 2 (56). – S. 217-220.

Chuhrii N.A.

Research Scholar of Sector of Innovation

Providing and Intellectual Property

Donetsk State Agricultural Experiment Station of NAAS of Ukraine

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF AUDITING INTANGIBLE ASSETS

In the process of market relations in Ukraine intangible assets occupy an increasing share of the assets. As intangible assets affecting the competitiveness and investment attractiveness, the question arises as to monitor their use. Research has established that the audit of intangible assets prevents any problems caused by the specific object of the audit and the lack of developed technique.

The purpose of the audit of intangible assets is the formation of a professional audit opinion on the reliability of the raw data on the facts of economic life, completeness and timeliness of the data reflected in the accounting records and accuracy of their reflection in the financial statements.

The quality audit of intangible assets is closely linked with the methodology of the audit. The auditor should comply with audit techniques intangibles that affect audit quality and audit services. The higher the quality of information in the existing accounting system, the higher the quality of the audit, as well as higher professional user confidence in the correctness Opinion adopt and implement economic decisions in the future.

An important role during the audit takes performance audit of intangible assets, for which the auditor uses analytical procedures. The most famous concept of efficiency audit of intangible assets is the so-called concept of "Audit intellectual capital" E. Brooking.

It should also be added that an audit of intellectual property is one of the most necessary and effective tool to reduce risks and protect the interests of the parties during both large transactions and transactions where intangibles company takes a leading role.

In modern conditions necessary for Ukrainian companies is to develop methods for monitoring the effectiveness of intangible assets that will be taken into account and traditions of the national accounting system, achievements of local scientists in the field of economic control and economic analysis.